

Till
Länsstyrelsen i Stockholms län

Överklagan av beslut om detaljplan för Täljöviken, Österåkers kommun.

Den 16 december 2013 beslutade Österåkers kommunfullmäktige att anta detaljplan för Täljöviken.

Naturskyddsföreningen i Österåker överklagar härmed kommunfullmäktiges beslut, då vi anser att det på flera punkter strider mot miljöbalken vad gäller jordbruksmarken, samt mot antagna mål om hållbar samhällsutveckling. Vi anser vidare att naturområdet kommer att påverkas mycket negativt av exploateringen. Vi bedömer att området och dess stora naturvärden inte tål ett så högt slitage utan att naturvärdena då kommer att gå helt förlorade för kommande generationer.

Miljöbalken

I miljöbalkens portalparagraf § 1 skriver man att balken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. *"En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl."*

I Miljöbalken 5 kap. § 2 skriver man vidare, *"stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i naturen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka områdets karaktär"*

En utbyggnad med 350 bostäder medför en befolkning på ca 1 100 boende. I planen anför man att en byggnation inte kommer att påverka naturvärdena negativt, utan man hävdar att allt blir bättre genom att man börjar sköta de värdefulla strandängarna, som är unika för hela regionen. Vi menar att en utbyggnad medför mänsklig påverkan och slitage på området där de stora natur- och kulturvärdena kommer att gå helt förlorade. Man kan inte både äta kakan och tro att man har den kvar.

Hållbart samhället och RUF 2010

Någon utbyggnad av det kollektiva transportnätet finns inte planerad, och man konstaterar att de boende i området kommer att bli bilberoende då den befintliga trafikförsörjningen inte är tillräckligt attraktiv. De alternativ som erbjuds är på för långt håll, 2,5 km till närmaste

tågstation, eller har för dålig turtäthet. Det innebär ett bilberoende och en ökning av trafiken som strider mot nationella intentioner om en hållbar samhällsutveckling med minskad biltrafik. Vi är mycket kritiska att MKB.n inte redovisar några trafikanalyser.

Inregia har på Vägverkets uppdrag genomfört en studie som redovisas i rapport "Stadsplanering - och rese - och trafikstring".

Enligt nyckeltal från denna rapport framgår att trafikstringstal i liknande planerade bostadsområden, med jämförbart exploateringsstal, medelinkomst och läge, kan räkna med en trafikstring på 6,2 bilstringstal/dygn/100 kvm bostadsyta.

Med antagande om en genomsnittsyta på minst 150 kvm/bostad skulle en trafikutveckling i området röra sig om drygt 3 500 personbilsrörelser/medeldygn.

Därtill kommer en stor mängd transporter för den service som planeras i området, såsom förskola och ev. kommersiell eller annan service i centrumdelen. I rapporten anges trafikstringen för sådan verksamhet uppgå till ca 200 fordonsrörelser/1000 kvm lokalyta/dygn, vilket kommer att medföra ytterligare stora trafikstringar.

Detta är en oacceptabel utveckling med hänsyn till att man antagit beslut om att minska trafiken och utsläppen.

Enligt planen redovisar man att en bussförbindelse kan komma i senare skede då nästa etapp, Näsängen, etableras på andra sidan Näs Gård. Bussförbindelsen ska då gå via bussgata genom området och därefter vidare över ängarna till nästa bostadsområde. I planen skriver man vidare att biltrafik från den överbelastade Svinningevägen också kan ledas denna väg och ansluta till tätorten vid Kanalstaden.

Således föreslås i planen att en trafikled dras genom det känsliga naturområdet, vilket kommer att få helt förödande konsekvenser på djur- och naturliv.

I Regional utvecklingsplan för Storstockholmsområdet (RUFSS 2010) anges att utbyggnad ska ske i tätortsnära områden med tillgång till infrastruktur och trafikförsörjning. TMR har nu i uppföljning konstaterat att vi inte kommer att nå uppsatt miljömål och skärper hållningen till kommunerna att planera nya bostadsområden i närhet till kollektiva transporter.

Endast genom att följa intentionerna i RUFSS och krav på skärpta åtgärder, kommer man att bidra till en hållbar utveckling och säkra värden för framtida behov. Österåkers kommun har åtagit sig att följa riktlinjerna i RUFSS och antagit dem i särskilt beslut.

Åtagandet innebär att man ska:

Säkra och utveckla värdena i mark- och vattenlandskapet.

Säkra och utveckla kustens och skärgårdens natur-, kultur- och rekreationsvärden.

Sätta sektorsvisa mål för regionens utsläppsminskning av växthusgaser.

Begränsa transporternas negativa påverkan.

Skredrisk

I rapport från SGI (Sveriges geologiska institut) 2011-01-28, anges att det finns risk för skred och ras vid Täljöviken. Marken utgörs till stora delar av gyttjelera och lera överlagrad av gyttja med 0,5 m mäktighet. "Förändrade grundvattennivåer och porvattentryck till följd av klimatförändringar kommer enligt SGI:s rapport (Hultén et al., 2005) att medföra en

försämring av säkerheten. Sammanfattningsvis kan konstateras att klimatförändringar visar att nederbörden kommer att öka. Vattenföringen i vattendragen kommer att bli lägre under sommarperioden, vilket innebär lägre vattennivåer än i dag. Ökade flöden kan förväntas under vintern och hösten vilket kan leda till större erosion. Dessa förändringar ökar riskerna för skred och ras inom områden med otillfredsställande stabilitet för dagens förhållanden.”

Boverket skriver ang. kommunernas ansvar för klimatanpassning i PBL:

”I den nya plan- och bygglag (2010:900) som träder ikraft den 2 maj 2011, finns ett förtydligande som innebär att planläggning ska ske med hänsyn till bland annat klimataspekter (2 kap. 3§ nya PBL). Syftet med detta förtydligande är att planläggning ska främja goda miljöförhållanden dels genom anpassning till klimatförändringarna, dels genom en minskad klimatpåverkan. Dessutom ska kommunerna enligt PBL följa fastställda miljö kvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken. Vid planläggning och i ärende om bygglov ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till människors hälsa och säkerhet och med hänsyn till risken för olyckor, översvämning och erosion.”

Vi anser att planförslaget inte hanteras med det ansvar som Boverket föreskriver. Man skriver i ärendet att ”grundläggning kan ske på traditionellt sätt och någon enstaka betongpåle”. Vi anser att man inför framtida klimatförändringar och vattennivåer med risk för skred och ras, måste ha helt andra säkerhetsmarginaler.

Jordbruksmarken

Enligt miljöbalken 5 kap.4§ är jordbruksmarken av nationellt intresse och får bara tas i anspråk för bebyggelse om det tillgodoser väsentliga samhällsintressen och inga andra alternativ finns.

Jordbruksverket skriver i sitt yttrande: *”För betesmark finns ett riksdagsbeslut att all betesmark i landet ska bevaras, planförslaget bör bli föremål för en ny granskning från kommunens sida”*

Exploateringen kommer att göras på jordbruksmark som är skyddade både genom nationella beslut och i miljöbalken. Man hävdar i planen att nuvarande arrendator inte kommer att fortsätta med jordbruk, men det kan inte anses som skäl att tillåta exploateringen. Internationellt är konkurrensen om jordbruksmark hård. I och med ändrade klimatförhållanden kommer tillgången på odlingsbar mark att minska globalt. Vi måste därför inse att vi i framtiden kommer att behöva all tillgänglig odlingsbar mark som finns för nationell livsmedelsförsörjning.

Det finns också gott om annan mark att bygga på som är bättre lämpade för utbyggnad av bostäder och som dessutom skulle ge fördelen av att komma i närhet till kollektiva trafikanät och därmed innebära en hållbar samhällsutveckling.

Kommunen hävdar att utbyggnaden i Täljöviken är av samhälleligt intresse då det är en utbyggnad av tätorten. Utbyggnaden kan inte på något vis ses som en utbyggnad av tätort. Det är beläget ca 2,5–3,5 km från kommunens centrala delar med service och kommunikationer.

Området är ingen naturlig utvidgning av tätorten utan kommer istället att skapa ytterligare en perifer "satellit" med krav på kommunikationer och egen service, och medföra ökad bilanvändning.

1943 fick LO förvärvstillstånd att köpa Näs gård efter beslut i regeringskanselj. I beslutet angavs som villkor att marken även framledes skulle användas som jordbruksmark. Vid kontakt med landsbruksdepartementet om vem som har mandat att upphäva regeringens beslut, uppgavs att Länsstyrelsen har skyldighet att bevaka den frågan. Vi har också ställt frågan till Länsstyrelsens enhet för lantbruksfrågor och fått svar att man låter jurister titta på detta ärende. Vi förväntar oss ett svar.

Vi anser dock att kommun och LO inte på egen hand kan upphäva regeringsbeslut som gäller nationella frågor om jordbruksmark och vill att ärendet prövas av Länsstyrelsen i denna fråga.

Sammanfattningsvis anser vi att kommunen bryter mot nationella beslut och miljömål och vi bedömer att en utbyggnad får förödande effekt på den orörda och unika kultur- och naturmiljön som bör sparas.

Vi anser inte att det finns väsentliga skäl för att ta jordbruksmark i anspråk, då det inte medför någon tätortsutveckling och att det finns annan mark att bygga på.

Vi bedömer vidare att planen på ett orimligt sätt ökar biltrafiken och därmed bryter mot de mål som antagits att planera för en hållbar samhällsutveckling i tätortsnära lägen för att minska koldioxidutsläpp.

För Naturskyddsföreningen i Österåker

Christina Lundin
ordförande